

Yttrande om slutbetänkande (SOU 2025:28) Frihet från våld, förtryck och utnyttjande - En jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter

Länsstyrelsen i Jönköpings län yttrar sig över slutbetänkande av utredningen om en stärkt långsiktig styrning av arbetet mot könsrelaterat och hedersrelaterat våld och förtryck, *Frihet från våld, förtryck och utnyttjande - En jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter* (SOU 2025:28) (dnr 3538-2025).

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Länsstyrelsen i Jönköpings län, nedan Länsstyrelsen, välkomnar förslaget om slutbetänkandet gällande reform av det jämställdhetspolitiska arbetet mot våld. Länsstyrelsen vill särskilt lyfta att:

- Länsstyrelsen ser positivt på att slutbetänkandet har en tydlig jämställdhetspolitisk grund, men vill påtala att för att uppnå det övergripande jämställdhetspolitiska målet "Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv" så krävs en sammanhållen jämställdhetspolitik där målen inte ses som enskilda spår. Länsstyrelsen betonar vikten av att se jämställdhetspolitiken som en helhet där förutsättningar och resurser för arbetet med övriga delmål också är en förutsättning för att förverkliga det sjätte delmålet.
- Länsstyrelsen tillstyrker att slutbetänkandet trycker på vikten av att arbetet mot mäns våld mot kvinnor behöver vara kunskaps- och evidensbaserat.
- Länsstyrelsen tillstyrker att det våldspreventiva arbetet lyfts så pass tydligt, men efterfrågar tydlighet i ansvarsfördelning

mellan myndigheterna gällande utveckling av det våldsförebyggande arbetet.

- Länsstyrelsen tillstyrker en samlad strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck samt utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra. Länsstyrelsen anser att hedersrelaterat våld och förtryck ska integreras i strategin för att undvika stuprör och stigmatisering, men ser positivt på en särskild handlingsplan för området.
- Länsstyrelsen vill framhäva att barns rätt till en uppväxt fri från våld skulle kunna lyftas tydligare, särskilt om det inte blir en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn. Arbetet mot mäns våld mot kvinnor behöver ha ett livsloppsperspektiv för att säkerställa att sårbara grupper inte förbises.

Synpunkter på betänkandets förslag

Länsstyrelsen kommer att lämna synpunkter på kapitel 8.1, 8.2, 8.3, 8.5, 8.6.2, 8.6.3, 12.1, 14.3.10, 14.6, och 15.2.4

8.1 Regeringen bör inrätta ett nationellt samordningscentrum mot våld vid Jämställdhetsmyndigheten

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag.

Jämställdhetsmyndigheten, som expertmyndighet, har goda förutsättningar att vara den samordnande funktionen i ett centrum mot våld av samtliga former. Jämställdhetsmyndigheten är förvaltningsmyndighet för resterande delar av

jämställdhetspolitiken, samt arbetet jämställdhetsintegrering. Att lägga samordningscentrumet hos dem stärker förutsättningarna för att den nationella jämställdhetspolitiken hålls samman bättre.

Länsstyrelsen anser också att ett samordningscentrum har potential att medföra stabilitet i arbetet över tid. Länsstyrelsen tillstyrker vidare att den Nationella samordningen mot prostitution och människohandel (NSPM) integreras i samordningscentrumet.

Emellertid avstyrker Länsstyrelsen förslaget om att samordningscentrumet ska ha uppgifter som handlar om att ge direkt stöd till den lokala nivån. Länsstyrelsen anser att nuvarande organisering, där länsstyrelserna samordnar och ger stöd till aktörer på regional och lokal nivå, är lämplig och ändamålsenlig. Vidare

anser Länsstyrelsen att förslaget kan bidra till otydligheter i gränsdragningen mellan det nationella och regionala snarare än att gynna utveckling och samverkan på lokal nivå.

8.2 Samordningscentrumets uppgifter och organisation

Länsstyrelsen efterfrågar att länsstyrelserna blir representerade i det myndighetsgemensamma arbetet vid samordningscentrumet mot våld, för att säkerställa kunskaps- och informationskedjan mellan nationell, regional och lokal nivå. En Länsstyrelse kan utses att representera hela länsstyrelsekollektivet.

Länsstyrelsen vill dessutom betona vikten av att det nya samordningscentrumet tar vara på och samordnar redan befintliga strukturer inom området. På så sätt undviks parallella insatser, och resurser kan i stället användas för att stärka och komplettera varandra på ett effektivt sätt.

8.3 Regeringen bör ändra flera centrala myndigheters uppgifter och uppdrag

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget och betonar vikten av länsstyrelsernas representation i det myndighetsgemensamma arbetet. Det är av stor vikt att länsstyrelserna som regional myndighet på ett effektivt sätt ges möjlighet att lyfta behov från regional och lokal nivå gällande framtagande av material. Vidare behöver det vara tydligt vilka myndigheter som ansvarar för arbetet med kunskapsutveckling av insatser, metoder och arbetsformer för att förebygga våld på alla preventionsnivåer och för samtliga våldsformer.

8.5 Länsstyrelsernas roll förändras

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Att Länsstyrelsens samordningsfunktion lyfts fram tydligare är gynnsamt för arbetet på regional nivå. Vidare ser Länsstyrelsen det som positivt att skrivelsen om att regionala strategier ska tas fram plockats bort i förslagen. Länsstyrelsen anser att varje länsstyrelse själv kan bedöma om en regional strategi inom området mäns våld mot kvinnor är gynnsam för det regionala arbetet.

Emellertid avstyrker Länsstyrelsen att *sexuellt våld* har tagits bort ur beskrivningen. Utredningen argumenterar för att sexuellt våld fångas upp av de andra begreppen i förslaget (mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt utnyttjande i prostitution och människohandel). Dock ser

länsstyrelsen att det finns signalvärde i att inkludera sexuellt våld, eftersom det är en våldsform som inte på samma sätt fångas upp av de verksamheter och funktioner som arbetar med mäns våld mot kvinnor i stort. Då samordning och strukturer för förebyggande av och omhändertagande efter sexuellt våld behöver stärkas så bör det skrivas fram i förordningen.

Länsstyrelsen instämmer i att det behövs ett ökat fokus på att implementera ny kunskap och nya arbetssätt i lokala och regionala verksamheter. Länsstyrelsens erfarenhet är dock att kommunerna har begränsad kapacitet att ta del av och implementera ny kunskap. Kommunerna har även svårt att navigera bland allt material som tas fram. Länsstyrelsen ser därför positivt på att det nationella samordningscentrumet föreslår att främja en samordnad kunskapskedja. Länsstyrelsen bedömer att ett samlat arbete kring vad som ska spridas på regional nivå, tillsammans med ett närmre stöd från länsstyrelserna, ökar möjligheterna för kommunerna att implementera ny kunskap och nya arbetssätt.

Slutligen välkomnar länsstyrelsen att en analys av utvecklingen i länet bör lämnas vart fjärde år, i stället för den nuvarande årliga analysen. Detta eftersom utvecklingen i länet sällan ändras drastiskt på ett år, samtidigt som arbetet i sig självt är resurskrävande. Att genomföra en uppföljning vart fjärde år skulle därmed bli mer resurseffektivt.

8.6.2 Samverkan på regional och lokal nivå behöver fortsatt utvecklas

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens bedömning, och framhåller att samverkan behöver utvecklas för att uppnå ett verkansfullt arbete mot våld.

8.6.3 Antalet uppdrag bör minska, men är fortsatt ett viktigt styrinstrument

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens bedömning. Att statliga myndigheter får flertalet uppdrag motarbetar möjligheten till mer långsiktig planering, vilket också innebär ineffektiv resursanvändning hos myndigheterna.

12.1 Nationell jämställdhetspolitisk strategi mot våld, förtryck och utnyttjande

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Länsstyrelsen ser vinning i att våldsförebyggande arbete och återfallsförebyggande arbete är två

separata strategiska områden i den föreslagna nationella strategin. Vidare uppskattar Länsstyrelsen att livsloppsperspektivet lyfts. Likt kommentaren under 8.5 *Länsstyrelsernas roll förändras* så ställer sig Länsstyrelsen emot att *sexuellt våld* tagits bort ur beskrivningen.

14.3.10 Indikatorerna bör brytas ned på regional och lokal nivå

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Flera av de indikatorer som Jämställdhetsmyndigheten använder sig av idag går inte att bryta ner på lokal och regional nivå, vilket skapar ett glapp mellan regional och nationell rapportering. Att samma indikatorer finns på nationell, regional och lokal nivå är därför välkomnat och skulle underlätta uppföljningen av arbetets effekter.

14.6 Prevalensstudie

Länsstyrelsen välkomnar förslaget och att uppdraget ges till Nationellt Centrum för Kvinnofrid, och betonar särskilt vikten av att hela den nationella strategins omfång (mäns våld mot kvinnor, våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck samt utnyttjande i prostitution och människohandel) inkluderas i studien.

15.2.4 Förändringar i länsstyrelsernas förordning

Länsstyrelsen tillstyrker i stort slutbetänkandets konsekvensanalys, men vill lyfta att arbetet med att stödja och bidra till implementering av nationella myndigheters kunskapsstöd, arbetssätt och metoder på lokal och regional kommer vara resurskrävande. Därmed är Länsstyrelsen tveksam till slutbetänkandets ekonomiska analys.

De som medverkat i beslutet

Detta yttrande har beslutats av länsråd Johan Löwenadler Davidsson, efter föredragning av särskilt sakkunnig i jämställdhet Charlotte German. I den slutliga handläggningen har även enhetschef Nina Lindgren deltagit.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia

Arbetsmarknadsdepartementet, Regeringskansliet.